

Castrum Hi-
bernica.

est, & nonnulla alia minoris notæ castella, quæ ut alibi in hac insula sunt tantum turres ædificatæ, angustis foraminibus potius quam fenestris, quibus aulæ cespitiæ adjunguntur culmeis tectis, suasque habent areas amplas fossis & dumetis ad armenta à prædonibus defendenda circumseptas. Sed si qua fama sit aut gloria huic Comitatus, tota à Dominis est qui regnum seu potius tyrannidem occuparunt, è quibus duo fuerunt Comites *Tir-Oen*. videlicet *Conus O-Neale* & *Hugo* ejus è filio nepos. Sed his cum de *Ultonia* Comitibus & Dominis agendum, plenius statim meminero.

COMITATUS DONEGALL,

five

T I R - C O N E L L.

Vicquid jam superest in *Ultonia* ad Septentriones & Occasum *ROBOGDII* & *VENNICNII* olim tenuerunt; hodie vero Comitatus *Donegall* five *Tir-Conell* appellatur, id est, ut alii interpretantur, *Terra Cornelli*, ut alii *Terra Conalli*, Mariano sane plane *Conallea* nominatur. Regio fere tota campestris, & portuosa, mari scilicet à Borea & Occasu pulsata, ab Ortu *Liffer* flumine, & à *Conachria Erno Lacu* disclusa. *Liffer* prope fontes dilatatis aquis in lacum expatiatur, in quo insula eminet, & in ea ad monasterium crypta angustior obversantium nescio quorum spectrorum terrore, & horrendis visis, aut potius religioso horrore decantatus, quem aliqui *Vlystem* effodisse ridicule somniant, cum inferos affaretur. Incolis hodie *Ellan u' frugadory*, id est, *Insula Purgatorii* & *Patricii Purgatorium* nominatur. Patricium enim Hibernorum Apostolum, vel alium ejusdem nominis Abbatem à Deo ardentissimis precibus impetrasse qui pie creduli affirmant, ut poenæ, & cruciatus qui impios post hanc vitam manent, ob oculos hic proponerentur, & infusa suis Hibernicis peccata, & gentilium errores facilius extirparet. Caterum cum *Reglis* hic locus in *Patricii* vita nominatur, *REGIAM* alteram fuisse quam *Ptolemæus* memorat, judicari, & suffragatur ipse apud *Geographum* situm. Præter hoc *Patricii*, etiam aliud in hac insula *Brendani Purgatorium* fuit, sed cum locum non invenerim, accipe quod solum inveni, *Nechami* de illo terratichon.

Afferit esse locum solennis fama dictum

Brendano, quo lux lucida sæpe micat.

Purgandas animas datur hic transire per ignes,

Ut digna facie judicis esse queant.

Vbi hic fluvius *Liffer* aliis advenis aquis adactum mare propius accedit, iterum in lacum diffunditur, quem *Ptolemæus* *LOGIAM*,

nunc *Logh Foyle* & *Logh Der* vocitant. Vnde *Nechamus*.

Lough Der aquis dives lacus est, Ultonia novit:

Commodus indigenis utilitate placet.

Ad hunc olim *Derry* Monasterium & sedes *Derry*.

Episcopalis floruit, ubi anno *MDLXVI*, *Edwardus* *Randolphus* veterana militiæ nomine clarus vitam patriæ summa cum gloria profudit, ut jam inde vires nunquam recollerit. Nuper autem præsidium ad Comitatus *Tir-Oen* insolentiam frændam huc deduxit, & postea *Coloniam* *Henricus Docwra* ex ordine equestri qui in bellis Hibernicis singularem fortitudinem, & scientiam militarem magna cum laude approbavit; adeoque bonis institutis stabilivit, ut sit & subsidio adversus rebelles, & barbaros ad officia imbuat. *ROBOGDII* supra *LOGIAM* locati omne Septentrionale illud *Hiberniæ* littus tenuerunt, ubi *O-Dogberry* obscurioris notæ regulus multum valet. Inter hos *Robogh* viculus Episcopalis antiqui *Robogdiorum* nominis expressa retinet vestigia, sed quodnam sit *ROBOGDINVM* promontorium, nisi sit *Faire Foreland*, plane nescio. Ab hoc scopuloso tractu extrema reflectuntur littora per *Swilly* lacus ostium, qui *Ptolemæo* *ARGITA* dici videtur.

Vterius magis ad Occasum *VENNICNII* Vennicni. egerunt, ubi *Mac Rwyny Faid*, *Mac Swyny Ne-toeth*; & *Mac Swyny Bannigh* plurima possident.

VIDVAM fluvius, quod nunc *Crodagh*, & *VENNICNIVM* promontorium quod nunc *Rames-head*; & *BORÆVM* promontorium, quod *Boræum* nunc *S. Helens-head*, inter hos statuit *Ptolemæus*. promon-
torium.

Reducto hinc littore *Calebeg* portum & stationem commodam navigantibus præbet, inde rudera castelli *Sligah* apparent quod *Mauritius Fitz-Gerald*, Iustitiarius Hiberniæ circa annum *CIOCCXLII* construxit, cum hanc regionem sui juris fecisset. Sed hoc castro & magno in hoc tractu patrimonio, nec non grandi pecunia mulctatus erat *Ioannes Fitz-Gerald* primus *Kildariæ* Comes, quod bellum intestinum & exitiabile contra *Ultoniæ* Comitum suscitaverat.

Inferius haud procul ab ostio *Lacus Earne* conspicitur *Donegall* monasterium & oppidum, unde cum Comitatus hæc regio institueretur, nomen assumpsit. Præfuerunt huic territorio multis jam seculis qui è familia *O-Donell*, & illi ex eadem qua *O-Neali* stirpe; nec alio usi sunt titulo quam *O-Donell* & Domini de *Tir-Conell*. Ad quem consequendum, utque suis ceremoniis electione quadam populari ad saxum juxta *Kilmacrenan* inaugurarentur, feralibus diffidiis, & mutuis cladibus grassati sunt, donec *Rex* *Iacobus* honorem, titulum, & stilum Comitatus *Tir-Conell* non ita pridè *Roderico O-Donell*, fratri *Hugonis* illius rebellis qui patria profugus in *Hispania* obiit, honorariis tabulis contulisset.

Anti-